

Imre Lajos kiállításának megnyitása

Bár szilveszter éjszakáján Imre Lajos is belépett 74. életévébe, mégis, egy ilyen sok évtizedes pálya után is érdemes elgondolkozni a művésszé válás különös folyamatáról.

Van, akinek ez könnyen megy. Tehetségét hamar felismerik, a szülei netán szakmán belüliek, segítik. Segíthet az iskola, a környezet, az ifjú a pályára gyorsan rátalál.

Van, akinek ez kanyargósabban sikerül. Sokan úgy lesznek művészek, hogy előtte nem választanak semmilyen pályát, ám végül alkotók lesznek. Van, aki eredetileg más pályát választ, ám mégis, mégis a művészet felé vagy a művészet felé is veszi a célirányt...

Nos, Imre Lajos is ezt az utóbbi, a nehezebb utat választotta. Édesapja mérnök volt, ő is az lett, s előtte kitűnő középiskolába járt, a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnáziumba. Ahol, nem sokkal korábban Németh László is éveket tanított, s élete legszebb időszakának tartotta.

Imre Lajos a Műegyetem elvégzését követően mérnöki pályája folytatása mellett intenzíven rajzolni tanult a budapesti, Török Pál utcai Képző- és Iparművészeti Gimnázium esti tagozatán, s Luzsicza Lajosnál, a kor kiváló művésztanáránál. Fokozatosan bekapcsolódott a magyar művészeti életbe, grafikáival egyre több és jelentős sikert aratott.

Az ő művészi pályájának azonban két meghatározó sajátossága van. Egyiként: nem úgy lett művész, hogy elhagyta a mérnökséget. Végig szimultán művelte a kettőt (amit persze ezen a helyszínen jól tudnak...), s ami nagyon nehéz. Sokan abbahagyták eredeti hivatásukat a művészet kedvéért. Ő nem! Sőt, és most következik a második sajátosság: két hivatása életében nem ütközött, nincs kollízió, disszonancia. Ő arra volt képes, amire kevesek, összekötötte két hivatását, nem csak úgy, hogy mérnökségében grafikus és grafikusságában mérnök lett/maradt, hanem a két terület át- és átfolyt egymásba, sokszor érintkezett, sőt egymást erősítette! Ez pedig igen ritka. Ha más szakterületű diplomával rendelkezők foglalkoznak képzőművészettel, sokszor szándékosan egészen mást csinálnak, mint alkotók. Imre Lajosnál tehát azonban összefüggések és összetartozások vannak. Hidász mérnöksége egész életében inspirálta, inspirálja őt, mindamellett, hogy mindig is vonzódott a tágabb értelmű történelmi, művelődéstörténelmi témákhoz is.

És ami még ehelyütt nagyon fontos: nemcsak témájában őrzi a kapcsolódásokat eredeti hivatásával, de művészi stílusában is, amelyet nagyfokú precizitás, elmélyültség, alaposág, egzaktuság, tervezettség jellemez, ahol semmi nem véletlenszerű.

Így lett évjáratában sajátos helye, melyben ő szinte senkihez sem kötődik. Az 1936-osok nagy generációjához tartozik Klimó Károly, Kemény György, Urbán György vagy Molnár Sándor, a külföldön kimagasló sikereket arató Lakner László és Szabó Ákos, a jeles erdélyiek közül Ambrus Imre, Gaál András, Jakobovics Miklós vagy Simon Endre. S Engel Tevan Istvánt, Fejér Csabát, Gruber Bélát vagy Torok Sándort bizony már csak emlékezetünkbe idézhetjük jelentős műveiken keresztül. Imre Lajos az egész magyar képzőművészethez kötődik, de ahhoz nagyon.

1977 óta számít hivatásos művésznek, mióta tagja a Művészeti Alapnak (ma Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete), s amióta elsősorban fametszeteivel, linómetszeteivel vált közismertté és elismerté munkássága. E technikákkal készített művei megközelítik a négyszázat, ami igen magas mennyiség. E régi módszerek úgynevezett magasnyomású technikák, melyeket az jellemez, hogy a metszőnek mintegy negatív rajzot kell készíteni, ugyanis azt metszi ki alapanyagából, ami nem válik rajzi elemmé, s amit érintetlenül hagy, abból lesz a grafikai elem a nyomtatás során. Itt is van egy sajátos „egymásratalálás”. Ugyanis a fametszés kifejezetten kézügyességet is kíván, egyfajta iparos hajlamot, ami tehát Imre Lajosban és eredetileg választott hivatásában is megtalálható.

Pályáján igen fontos körülmény, hogy igen sokat utazott hazában-világban. Igazi utazó művész, akire jellemző élményeinek visszaadása, azok látványával együtt. Külön is erős a vonzalma

Erdélyhez, ahová felmenőinek ága származásilag is köti, s amely indulásának terepe is, hiszen évtizedekkel ezelőtt fontos volt számára Kós Károly és Gy. Szabó Béla szakmai véleménye, biztatása. Ez a körülmény mai kiállítására is jellemző.

Látunk itt ugyanis erdélyi lapokat, melyek eredetileg illusztrációk a Gilyén Nándorral közösen létrehozott kiadványba, amelynek címe: Erdély népi építészet – Kölcsönhatások. A mű 65 darab illusztrációját Imre Lajos ecsetrajzként készítette el, igen atmoszférikusan, amelyek közül itt két mű látható, a Torockó és a Szépkényerúszentmárton.

E könyv előszavában jogosan idézik Kós Károlyt, aki egy 1944-ben közölt írásában kifejti, hogy egy ilyen típusú könyvben miért jobb a rajzi illusztráció, mint a fotográfia. „A fotográfiával lelketlen pontossággal halott képet örökítettem meg, a rajz meg az én személyes élményemet rögzítette.” – foglalja össze tömören. Ugyan azóta hatalmasat fejlődött a fényképezés kultúrája, mégis most is helye van a rajzzal illusztrált dokumentum kötetnek, amely így valóban személyesebb lesz, emberközelebb.

Ugyancsak kiemelten fontos feladata volt Imre Lajosnak, hogy a Boltozott hidak a Kárpát-medencében című kötethez 88 ecsetrajzot készítsen. Ez hozzá igazán közel álló téma. A rajzok közül a kiállításon a kecskédi híd alapján készült rajzát láthatjuk.

Szinte végig követhetjük a Mária Valéria híd építését, újjáépítését szép, lavírozott rajzain, majd az így épült a Pentele híd című kiadványból válogatott rajzait állította ki.

Az erdélyi lapok mellett munkáiból kis felvillantás érzékelhető egyéb témák kapcsán (Széchenyi Lánchíd, Batthyány tér, Erdőrészlet), melyek azért is érdekesek, mert így látunk linómetszetet és litográfiát is.

Ecsetrajzaira sajátos költőiség jellemző, amely egyesül tárgyyszerűségével. Az épületek, a hidak egzaktak, az őket körülvevő természet mindig üde, friss, festői. Ecsettel grafikát hoz létre, de sokszor festményszerű értékekkel.

Imre Lajos szorgalmas és szerény ember. E kiállítás meghívójában is csak az szerepel, hogy meg vagyunk híva Imre Lajos grafikáinak kiállítására, s az nem olvasható, hogy ő grafikusművész. Pedig az, melyet igazolnak nagy értékű sorozatai, amelyek művészeti minőségük mellett mindig művelődéstörténeti értékeket is hordoznak, s melyet igazol mai kiállítása, amely tehát a művész és a hidász hivatásának nemes és kreatív együttességét képes elénk állítani.

Közlekedéstudományi Intézet,
2010. január 28.

Feledy Balázs